

Kertomus Ursan toiminnasta toimintakautena 1940-1941.

I Jäsenasiat.

Toimintakauden alkaessa Ursan jäsenmäärä oli 125. Näistä oli 1 kunniajäsen, 30 vakinaista jäsentä ja 94 vuosijäsentä. Toimintavuoden kuluessa johtokunta on valinnut maisteri Erkki Kääriäisen yhdistyksen vakinaiseksi jäseneksi monivuotisen torninhoitotoimintansa johdosta. Uusia jäseniä on hyväksytty 6. Toimintakauden päättyessä kuuluu Ursaan siis 131 jäsentä, joista on 1 kunniajäsen, 31 vakinaista jäsentä ja 99 vuosijäsentä. Vuosijäsenistä kuuluu pääosastoon 72, Mikkelin paikallisosastoon 5 ja yleiseen maaseutuosastoon 22 jäsentä.

II Hallinto.

Ursan johtokunnan kokoonpano on ollut seuraava:

puheenjohtaja: professori V.A. Heiskanen,
varapuheenjohtaja: kouluneuvos Niilo Kallio,
sihteeri: maisteri Pentti Kalaja,
jäsenet: tohtori Uno Pesonen ja
tohtori Gustav Järnefelt,
varajäsenet: taiteilija Matti Warén ja
maisteri E. Kääriäinen.

Kuten aijemminkin on tohtori Pesonen toiminut rahastonhoitajana ja sihteeri kirjastonhoitajana.

Tilintarkastajina ovat olleet tohtori Yrjö Leinberg ja tohtori Risto Jurva, varalla tohtorit R.A. Hirvonen ja T.J. Kukkamäki.

III Johtokunnankokoukset.

Toimintakauden aikana on johtokunnalla ollut 3 kokousta.

Tärkeimmät näissä tehdyistä päätöksistä, jotka eivät ilmer-
tämän kertomuksen muissa kohdissa, ovat seuraavat.

Ursan suuri peilikaukoputki myytiin Mikkelin paikallisosas-
tolle 10 000:- hinnasta.

Ursan varoja sijoitettiin 25 000:- jälleenrakennusobligati-
hin.

Ursan perustajajäsen, prof. Yrjö Väisälä, joka on jatkuvas-
ansioitunut Ursan tarkoitusperien ajamisessa, päätettiin kutsua Ursa
kunniajäseneksi hänen 6.9.41. täyttäessään 50 vuotta.

Apurahaa julkaisun "Tähtitiedettä harrastajille" II" aiheut-
mien menojen peittämiseksi ei Suomalaisen kirjallisuuden seuralta vo-
tu saada, koska Seura ei avusta jo julkaistuja teoksia. Kuten varain-
hoitajan tilikertomuksesta tarkemmin selviää, Ursan valtioapu sen li-
säksi, että se v. 1940 oli alennettu 4500:-:sta 1500:aan, oli nyt jo
tokunnan tekemän korotusanomuksen vastaisesti alennettu 1000:-:aan.
Arpajaisvoittovaroista oli luvattu 4000:- anotun 4500:- asemesta, mu-
ta sodan johdosta näistäkin annettiin vain 3500:-.

IV Yhdistyksen yleiset kokoukset.

Yhdistyksen yleisiä kokouksia oli toimintavuoden kuluessa
kolme. Vuosikokouksessa 24.10.1940. virallisten asioiden käsittelyn
jälkeen toht. Jaakko Tuominen esitelmöi tähtitieteellisistä laitoksi-
ta Amerikassa. Toisen, runsain varjokuvin valaistun esitelmän piti
puheenjohtaja professori Heiskanen aiheesta "Havaintoja Amerikanmat-
kalta".

Kokouksessa 12.2.1941. olivat Helsingin matematiikan ja fy
siikan opettajain kerhon jäsenet yhdistyksemme vieraina. Tällöin toh
Hirvonen piti esitelmän "Ajanmääräystekniikan kehityksestä", koskete
len myös aikakäsitettä ja käsityksien vaihtelua siitä. Tohtori Kukka
mäki esitelmöi samassa kokouksessa Albert A. Michelsonista.

Toimintakauden kolmas kokous pidettiin metsätalossa 28.4.1
Siinä toht. Järnefelt asitelmöi relatiivisten, monokromaattisten suu
ruusluokkien määrittämisestä ja prof. Heiskanen aiheesta Vuorten synty

V Kirjasto.

Ursan kirjastoon on toimintavuoden aikana ostettu seuraava
kirjat:

Henseling: Laienfragen an einen Sternkundigen,
von Klüber: Das Vorkommen der chemischen Elemente im Kosmos,
Kruse: Die Wissenschaft von den Sternen,
Stumpf: Die Erde als Planet,
Uthink: Zeit und Zeitmessen,
Chant: Die Wunder des Weltalls,
Coppernicus: Kreisbewegungen,
Heide: Kleine Meteoritenkunde,
Ingalls: Amateur Telescope Making - Advanced,
Jeans: Halki aikojen ja avaruuksien,
Jung: Kleine Erdbebenkunde,
Seidlitz: Der Bau der Erde,
Strömgren: Universets Udforskning,
Wulf: Die Bausteine der Körperwelt.

Molempina kalenterivuosiina, joista osa kuuluu toimintavuot

1940-1941 Ursalle on tullut aikakausilehdet

Die Himmelswelt,

Die Sterne,

Nordisk Astronomisk Tidskrift,

Populär Astronomisk Tidsskrift.

Myös Nordisk Astronomisk Tidskriftin Aktuelle Meddelelser ovat tulleet yhdistykselle jatkuvasti.

VI Muu toiminta.

Ursan tähtitorni on pimeänä vuodenaikana ollut avoinna yleisölle jokaisena kirkkaana keskiviikko-, lauantai- ja sunnuntai-iltoina klo 20-22. Tornin käytöstä ja sen näytäntöjen järjestämisestä on maisteri E. Kääriäinen huolehtinut, apunaan näyttäjinä toimivia ylioppilaita.

Ursan Einsteinfilmi on ollut edelleen koulufilmi Kurjen hallussa. Sitä ei ole esitetty tänäkään toimintavuoden kuluessa kertaakaan. Elokuva "Luomakunnan ihmeet" esitettiin yleisönäytäntönä helmikuussa 1941 Helsingissä Kinopalatsissa.

Tämän jälkeen elokuvaa on näytetty kevään 1941 kuluessa yleisönäytäntönä Lahdessa,
teknillisten koulujen oppilasyhdistyksen näytäntönä Helsingissä,
yleisönäytäntönä Hämeenlinnassa,
koululaisnäytäntönä Hämeenlinnassa,
yleisönäytäntönä Tampereella,
koululaisnäytäntönä Tampereella,
yleisönäytäntönä Porissa,
koululaisnäytäntönä Porissa,
yleisönäytäntönä Imatralla,

yleisönäytäntönä Lappeenrannassa sekä
kolmena kansakoululaisnäytäntönä Helsingissä.

Kinopalatsissa pidetyssä näytännössä allekirjoittanut sihteeri selosti elokuvan. Muissa näytännöissä lukuunottamatta kansakoululaisnäytäntöjä selostuksen suoritti maisteri Kääriäinen.

Helsingin matematiikan ja fysiikan opettajain kerho oli kutsunut Ursan jäseniä kokoukseensa ja illanviettoonsa 5.12.1940. Tilaisuuksissa, jotka olivat hyvin miellyttäviä ja onnistuneita oli valittavan vähän ursalaisia läsnä. Kokouksessa prof. Heiskanen esitelmän Amerikanmatkansa vaikutelmista ja toht. Malmio esitti piirteitä tähtitieteen opetuksen vaiheista oppikouluissamme.

Viime vuosikertomuksessa mainittiin, että Ursan n.s. toimintotyö, kyselyihin ja neuvonpyyntöihin vastaaminen ja muu kirjeenvaihto on ollut vilkkaampaa kuin moneen vuoteen. Kuluneena toimintakautena se oli entistäkin runsaampaa, jota osottaa harvinaisen runsas kirjeenvaihto. Saapuneita kirjelmiä oli 27 ja lähteneitä 43. Toivottavasti tämä on positiivinen ilmaus tähtitieteen harrastuksen leviämisestä.

Ursan sihteeri.